

quoque legit et lugubere pro ceteris sue senectutis saepe penam extremam durasse vitam. ¶ Crediderit aliquis forsitan hoc Augustino propter obsequium proprie civitatis euenisse / multo amplius propter iudiciorum dei formidinem anxiabatur arbitror. scies non magnum esse si cadunt peritura menia. et si moriuntur morituri. ¶ Considerabat quod leticie et tristicie pro temporalibus vane sunt et nihil si offeratur eternis. Erat nihilominus in pace mentis / amaritudo sua amarissima in summa despectu summe sperans. ¶ Posset ex premissis gamma mysticum quod in quibus voces affectuum secundum quibus vocales litteras alibi diuisum / ad tres reduci velut in trigono seu in tricornio ad exemplar aliquod beatissime trinitatis. Timor cum mesticia orationis et consideratione patris reprobandis. Spes cum leticia et consideratione dei redimentis. Pietas seu compassio sui et aliorum et consideratione spiritus sancti subinde confortantis. Unus spiritus. Spes timor et pietas resonant in carmine cordis. Tres et ad has voces gamma refertur nouum. Dat spes discatur mollem. tremor est tenor atque. Ut pratenor est comparans pietas. Cor assidue cordas symphonia choros. Huic fit eius choros inquit angelicus. Ita tandem oportet gaudere cum gaudentibus et flere cum flentibus. si non voluerim improperium ferre quale notauit christus aduersus reprobandam indeorum generationem sub parabola puerorum in foro clamantium. Lecinim vobis nec saltastis. lamentauim nec planxistis.

¶ Secundum opusculum.

Opusculum istud de canticordo. id est de canticordo cordis. habet tres thomos. id est diuisiones vel tonos principales cum notis et notulis. Hec sunt considerationes speciales. Notule vero particule singulares. ¶ Primus thomos continet proemium cum designatione quale fuisse monocordum in statu innocentie. et quale est in statu futuris perfectione. ut in christo fuit et Maria pro nouem notulis. Ponit ulterius differentias cantici cordis ad canticum oris cum distinctione cantici noui hominis ad veterem pro decem notis seu notulis. Ponit sequenter dubitationes multas circa presentia que soluantur per reliqua. xxxiij notulas. ¶ Secundus thomos deducit principaliter quod est ponendum canticordum docens quid sit descriptiue. et quemadmodum habere debet suam gamma. et qualiter fuit in christo et maria. Continet. xij. notas secundum considerationes to-

tidem speciales principales. et in vniuerso notulas. xviij. singulares. ¶ Tercius thomus instituit non absque circuitu qualiter gamma formetur per canticordo continens notas et notulas que se legentibus offerunt satis plane.

¶ Thomus primus

¶ Eari qui audiunt scripturas dei et custodiunt illud. Verbum habituri de canticis per theoriam et praxim. Hec prope de canticordo quod est verbum dei in cordibus nostris. Quale potuimus exordium inueniendum asumere / quod a verbo scripturae dei / quod a principio de principio / quod a dei sapientia per quam condita sunt omnia. et sine qua facere non possumus quicquam. Que ludens erat cum patre dum cuncta componeret cum ipsum laudarent astra matutina. Hec est sapientia quae auribus bona audiet cum omni concupiscentia. Expectat igitur aures nostras. sonet et erpediat verbum dei cuius protiens ista fuit exhortatio. Qui habet aures audiendi audiat. Et in ista quoque cordis intelligens. Quibus non apertis sumus / iuxta prouerbiu(m) asinus ad lyra. quia nullam in armonia verbi dei dulciores super mel et fauam suauitatem inuenimus. Porro si repletum fuerit cor nostrum verbo dei. fiet quod ab eo dicitur. Et abundantia cordis os loquitur. abundet igitur bone Iesu cuius os hic loquitur et eruat cor istud verbum bonum. Abundet igitur obsecro spiritus tuus bonus in pauperculo cor de meo. et impleat illud / ut deus sermo in aperitione oris mei. et semper sit laus tua in ore meo. compleat in me monitio tube apostolice / quae afflatu tuo abundanter impleta / nobis omnibus insonuit et cecinit / hortans / docens et interpretans verbum christi ait. Habiret in vobis abundanter in omni sapientia commones et docetes vosmet ipsos in psalmis et hymnis et canticis spiritualibus in gratia cantantes in cordibus vestris domino. Quod verbum christi. immo verbum christus quod erat in principio apud deum et deus erat verbum. et verbum caro factum est. Veni domine Iesu habites in corde abundanter. et si non in omni sapientia / saltem per fidem que per dilectionem operetur. ut docere et commoneare valeam me primitus. deinde proximos meos filios tuos / in psalmis / et de psalmis / hymnis et canticis spiritualibus. ut simus in gratia cantantes tibi domino in cordibus nostris. et gratias agentes pro omnibus tibi et patri Cantet ecce quotidie vocibus crebris vehementer auribus nostris spiritus tuus bonus pro ora pro. Le

Tractatus secundus

phetarum tua organa personarum. Catechate domino canticum novum. Et rursus. Catechate et exultate et psallite. Et iterum. Psallite deo domino psallite psallite regi domino psallite. Quoniam rex omnis terre deus. psallite sapienter. Nec autem exhortatio milles repetita / nullo modo profusus exequi poterit os nostrum nisi primum impletis cordibus vestris. Quoniam et abundantia cordis os loquitur in canticis. Quare felix illa civitas in qua iugis solentitas. ubi una vox letantium. et unum ardor cordium. que plena modulis in laude et canore iubilo vacat. videt. amat. carat. in eternum pleno corde toto ore. Felix nihilominus homo qui factus est rectus. si non immiscuisset se peccando questionibus infinitis. non est paradiso voluptatis et canticis angelorum de trusus est in vallem lachrymarum. in ve lamentationis et placentium. Qui iam comparus iumentis insipientibus et surdior illis factus. cor ferens sicut. Habu chononosos habet / ut audiens non audiat. et intelligens non intelligat. Formatur itaque dei sapientia ad similitudinem maioris mundi corporalis corporum hominis. in cuius medio posuit cor instar solis in celo. Quod posuerat illud tanquam instrumentum vel organum musicum temperatissime concordatum. in quo et per quod spiritus humanus tunc utique psallendi peritissimus / utpote plenus verbo dei / cantabat iocundissima canticum syon celestis hierusalem. nec erat dissonum quicquam in pulcherrima omnia consonabant melodiam. quoniam nihil erat ut hic et nunc obuiam rationi sub cuius imperio cuncta erant. quemadmodum postea fuit in organo corporis beati illius / de quo mulier quaedam extollens vocem de turba dixit. Beatus venter qui te portavit. Beatus pectus. quod per omnia subditus erat homo dei / deorsum quoque rationi. concors insuper sine dissidentia si bi ipsi. Cognoverunt hanc inesse debere consonantiam humano cordi phantes aliqui. sicut Aristoteles tradit. quod in virtuoso omnia consonant rationi. Quid autem magis homini proprium esse debet quam ratio quam vivere consequenter secundum eam et eidem consonare. Puro autem nullum tale inuenerat Aristoteles. virtuosum. ubi non frequentius dissonaret vetus homo / rationi corpus videlicet mortis huius. sed ita voluit non quales videbat. sed quales esse debere censebat per hunc ista clarissimum describere / dum felicitatem venam humanam natura. Porro nullum unquam phantium et perscrutatoz seculi potuit attingere unum esse dissonantiam talis in homine / quare heu cogimur sentiendo fateri. sola fides hanc et propter primo

rum parentum venisse reuolat. Et hoc altero duorum modorum ponit a sanctis Unus est qui iusticia originalis erat integritas institute nature humane a deo / cuius perfecta sunt opera qui anime immortali corpus aprauerat potens non mori. et percontempas rationi. Non nunt alij iusticiam originalem fuisse habitum quedam additum quo fiebat talis cogitatio ad rationem quam diu ratio subdita esset deo. qua iusticia sublata / sensus velut effrenes absque retinaculo pruerunt in obiecta sua spreto nec expectato regimine rationis. Gradus apta est acquisitionis tam phice quam theologice materia. sed ad rem quam attendimus accedat per tinus cor nostrum et os nostrum. tradere se / noticiam canticorum id est canticum cordis unde procedit canticum oris. quorum differentias ad invicem primo si notauerimus / patebit quedam seu natura citius utriusque. quomodo preterea et verbum dei verum / affirmat quod et abundantia cordis os loquitur et cantat. Canticum oris est vox sensibilis numerosa ab auditu exteriori proprie pceptibilis. ponit vox per genere et numerosa iungit quasi per differentiam ad voces. nullam habentes numerosam proportionem. Ad idem tertia clausula propter voces cordiales intrinsecas et intellectuales. que precipue aure cordis vel intellectus. prout scripturis sacris et phicis locutionibus trahi potest. Habentur sic prima precipua differentia a canticum cordis que est vox interior numerosa ab auditu solo interiori proprie pceptibilis. Canticum oris / contentum aialibus presertim auiibus in quibus numerosa vox inuenitur / ab auditu exteriori proprie pceptibilis. Testatur hoc philomena. hoc alauda. hoc carduellus. hoc turtur et hyrundo. cignus et alia multa. Colligimus hic secundam differentiam a canticum cordis maxime rationalis et humani. de quo prius est inquisitio. Unum quibus auiibus continentibus si cuius suum cor sit et imaginatio quedam seu fantasiatio numerosa quam se monstrat exteriori / sit denique multiplex passio. nihilominus ad canticum nostrum cordis siue canticum oris non attingunt. Dicimus aspicimus quod passiones et sensus sunt in irrationabilibus de terminate per obiecta sua. et unisormiter operantur quolibet individuum sue speciei. Non enim carat aliter una philomena quam alia. sic nec aliter facit nidum suum. Secundo in homine cuius ratio non est ad vanum limitata. unum tanta varietas in humanis oris. Nam quod est sparsum per industrias singulares in brutis. ratio colligit in se totum. Canticum oris potest ab altero cognosci et precipue

dicari. Canticū & cordis sol^o ille q̄ erit ino-
refcere mediate vel immediate. Facit ad h̄ il-
lud aplicū. Tu dñe qui nosti corda oīm Et
illud. De^o intuet cor. cū multis in hāc sniaz
Qualiter autē pateat cor homīs vel hic v̄l i
patria. tā angelis q̄ sanctis. seu locutōe mu-
tua. seu oīōnis directōne deuota / alibi vide-
tur. ¶ Canticum oris p̄t cum altero canticor-
oris p̄ p̄nētes ad inuicē cōbinari. ac in vna
colligi symphoniam. hoc in discantibz p̄ te-
nozem. p̄ contratenores. p̄ minucias & p̄ fra-
ctiones vocum multifarias Et exp̄iētia mō-
strat. & ars certa tradit scribit. Hec autē oīa
fieri nō p̄nt saltē hic i via p̄ hoies foris i can-
tico cordis. ¶ Surgat p̄inde difficulas cogni-
tionis canticorodi apud eos qui nō p̄uertun-
tur ad cor. sed ab eo negligentia vel ruditate
vel imperitia diuertunt. ¶ Canticum oris po-
test intro fieri / qui apertis auribz velit nolit
illud audiet. aut si p̄sistit in gestulationibz
vt sunt tripudiationes / illud inspiciet. nisi
tunc oculos clausos habuerit. Canticū &
cordis alit̄ (vt p̄missum ē) non p̄cipit imedia-
te ab auditu vel intuitu. etiā si conatum suū
dederit ad audiendum vel vidēduz. p̄nt nibi-
lomin^o p̄iecture quedā sumi quēadmodū ex
occurfu faciei. ex oculoꝝ nutu. ex gestu cor-
poris cor se p̄dit. ¶ Canticum oris p̄t fieri si-
ne libero arbitrio p̄ motum naturalē vel aīa-
lē vel extrinsecum seu alienum. patet i auibz.
patet i pueris & alijs nōdum habētibz expe-
ditum iudiciū rōnis. ¶ H̄m & canticoroduz
quale p̄quirimus / sola p̄ducere p̄t libertas
arbitrii / vbi voluntas p̄monet & inclināt. rō-
deliberās ordinat & imperat. Tandē volun-
tas etequit & effectui mādāt. Sancti p̄inde
p̄cordant. dū vñ^o attribuit (exēplī grā) oīō-
nē voluntari. ali^o rōni Sic p̄terea dū vnus
dicat oīōnem et cantica p̄ v̄tutes intellectua-
les. ali^o p̄ morales. ali^o p̄ theologicas. ali^o
p̄ dona causari Siqdē nullū ē canticū qd nō
possit a v̄tute q̄libz impari. id ē mediate cau-
sari. Ita em̄ videm^o i omnibz actibz bonis.
sed immediata p̄ductō & elicitiō suā habet p̄-
p̄riā v̄tutē. vt sp̄are spem. diligere charitatē.
orare deū. & sibi canere religionē. q̄ sp̄s ē iu-
sticie. ¶ Canticum oris de se indifferēs est ad
bonitatē vel maliciā de genere moris / datur
rō. qm̄ de se & intrinsece nō ē actus liber pro-
pterea si dicat bon^o moraliter aut mal^o. lau-
dabilis aut vitupabil^o / oportet qd h̄ recipiat
aliunde. & hec dicitia sequit̄ ad p̄cedētē. Sz
cārico cordis dam^o laudē aut vituperiū / tā

q̄ sit a libero arbitrio elicitiue. & p̄inde eēnti-
aliter & intrinsece libez ē h̄mōi canticorodum.
¶ Nolum^o tñ ab actibz hūanis extrinsecis tol-
lere laudē vel meritum. sed h̄ habēt ex p̄rici-
patione & origine p̄me libertatis. ¶ Canticū
oris p̄t violētē elici. scz ab extrinseco non
p̄ferētē vim passo. & saltē diuina v̄tute. Se-
cus inuenies in n̄ro canticorodo ad qd volū-
tas cogi neq̄t. Implicat em̄ qd actus cordis
humani sit elicitiue libere / & respectu eiusdez
sit violēt^o. iā volūtas patiēt vim p̄ferret. nec
p̄ferret i actu suo. qd implicat. ¶ Canticū oris ē
subiectiue in re materiali & extrēa. siue sit si-
ue nō sit organica. Subiectum & n̄ri cāri-
corodi ē in solo corde rōnis. siue sit portio su-
perior & quasi vir. siue inferior quasi mulier.
siue i quadā scintilla & apice intelligentie pu-
re quam mentē aut sinderesim quidā appel-
lant. Sed vbiq̄ suum elicit cāricū / sine vsu
corporalis organi requisitio. q̄uis ad fantasma-
ta prius aspererit. & ex ill^o sp̄s intelligibiles
abstraxerit. Et hoc si nō sit ex alto / v̄tute v̄-
bi dei collustrātis / imediata reuelatio. ¶ Cā-
ticum oris spectat ad veterē hoīem. canticor-
odum & nostrū p̄inet ad nouū. qui fm̄ deuz
creatus est ad imaginem & similitudinē suā.
nō duntaxat i religio. Sequimur hoc lo-
co considerationē apostoli de bipertito ho-
mine in quolibet viatore. cui^o intelligentiaz
& mysteriū nūc & hic supponimus. dicentes
p̄sequētē tot eē differētiās assignabiles in-
ter canticū oris & nostrū canticoroduz / quot
& quantas apostol^o assignauit iter nostros
homines. hunc veterē istum nouū / sub vna
& in vna homīs naturali p̄sona. vt qd vetus
tyrānisat lege carnis & pcti. qd obuiat & dis-
sonat rationi. qd legi dei subiectus non est.
qd captiuat nos sub iugo peccati. & ita de re-
liq̄s. Et nouus agit. ducit & regit spū liber-
tatis & iusticie. & adoptōnis filioꝝ dei. & spe
hereditatis eterne. ¶ Collocato tenore dicē
doꝝ. p̄sequētē notulemus nūc respondēdo
obiectōibz. nūc nostra ponēdo. ¶ Habēt in
p̄mis dubitationē ea q̄ dicta sunt de cārico
cordis qd distinguit a cārico oris. qd p̄t fi-
eri sine co. Cum dixerit x̄ps qd ex abundantia
cordis os loquit̄. Cū p̄terea certū sit nullaz
voceꝝ q̄ ē sonus ab ore aīalis plat^o / fieri sine
corde qd est p̄ncipiū vite & motus. Respōde-
mus qd vbiq̄ sunt in aliqua disciplia seu ve-
ritatis cognitōe diuersi termini. quoz q̄libz
habet acceptōes multiplices seu p̄ analogi-
am seu p̄ eūocationē. restrictio v̄l limitatio

in cantico. quod elicitur primo a mente cordis. hoc enim verbo utitur Maria in suo magnificat. Deinde format in corde carnis per imaginatiuam virtutem/canticum simile per impium voluntatis. Procedit deinceps ad sensus exteriores. perferim ad os ubi fit sonus vocalis. aut pergitur usque ad percussione instrumentorum musicorum in quibus fit resonantia. que licet fiat in rebus non animatis. nec illo modo libertatem habentibus. dicuntur tamen hec cantica libera. quia sunt saltem mediate a libero impata. Exemplum desagittra quam ad occisione hominis missas dicimus libere moueri. probatio. quia mors in desecura libere facta iudicatur et punitur. Quocirca patet responsio/cur possunt inter cantica noua numerari. immo et dici meritoria multa que carent sensu. quanto amplius ea que cum aliquo sensu sunt. et cum quadam inclinatione spontanea. non sicut in pueris est. nam et bruta precipue aliqua tali spontanea. licet non libera motu. quia non ita per se agunt quoniam cogant. Tanta denique viget in aliquibus estimatiue virtutis claritas. ut precipue esse libertatis et diuini hausus (ut de apibus poeta dicit) videatur. Et non hoc si non ex lege diuinitatis a diony. tradita quod in finibus superiorum coniunguntur superiora et inferiora. que admodum igitur uenit spiritus humanus cum angelis in apice mentis. ita et brutaalis cognitio cum hominis imaginatiua virtute. Placeat ultra progredi. videbitur quod nulla penitus operatio in uniuerso quantum tuncque naturalis habeat quoniam relata ad primum principium. dicatur et sit libera. tanquam ab eo libere producta. Et ita quilibet operatio laudabilis est collaudanda. Sicut eleuari prophete considerantes omnia in ordine ad suum principium. collaudare dixerunt ipsum deum. et ad collaudandum et benedicendum gratulando placendo que sunt horari. Que consideratio que late patet ad cantica cordis nostri. sciet cor illius qui ex sententia dicit cum propheta. Uiam mandatorum tuorum cucurri cum dilatasti cor meum. Quale salomomo dicitur habuisse latum nimis. Quanto amplius illa beatorum beatissima cui ueniebat illud Esai. Tunc videbis et affluet et mirabis et dilatabit cor tuum. que in omnibus et super omnia videbat et audiebat cantantem filium suum dei. Inuenimur propterea rationes alias in pueris. cur ad ecclesiastica cantica mancipantur. que uis non dum plenus sit in eis usus rationis. primo quia tollit ocium iners quod multa mala docet. Dehinc habitus rationis facilius acquirunt. Recordatur insuper memoria sibi cantica que postmodum melius intelligent. dum

quasi ruminanda deducta fuerint addentes pie meditationis et iudicij rationis. Uidemus ita fieri circa disciplinas alias. ut in grammatice pueri commendant donatum cuius nulla est in ipsis tunc intelligentia. Adde quod assistentes magni recipiunt hominum cantica pueroz ad elevationem mentis in deum. Faciunt insuper illa cantica sua esse dum ea vel precipue vel instituunt vel approbant vel ipsis semet afficiunt. que uis non est oino tollendum quecumque meritum ab ipsis pueris que gratiaz baptismale habet. et quorum angeli tempore uident faciem patris Qui denique pueri non paruo quoniam affectu ferunt in deum. sicut de se refert Augustinus. Nam uenit ibi esse plures affectionis ubi minus cognitionis naturalis positum est. Patet in animalibus et feminis. Caderet hic querimonia nullis per sua indignitate uerbis explicanda de pessimis seductionibus pueroz. quorum puritas ut angelica uenerari seruarique deberet. quos ad cantica modesta sanctaque. iuxta etiam prophetam traditionem operaretur institui. Sed re et re carni et sanguini. quoniam propter et ultra corruptionem naturalem puer se originis. gaudet malignans flagitiositas maiorum. demergere collorem pueros in scenorum gurgite uerborum factorum et canticorum. Quod solat tamen apostolus electos dei. quibus dicit omnia cooperari in bonum. miris per se et incoprehensibilibus modis. Et que admodum de veneno proponit iyraca. sic perditio malorum saluatio fit electorum. Fit demum operatio eadem (ut puta canticum oris puerilis) unum ad uiam. alteri ad mortem. ac punde diuersis respectibus idem canticum uita et mors notat. Surgit alia dubitatio. Ponendo differentias cantici cordis oris. Dicendum est canticum cordis esse liberum et intrinsece. ac punde laudabile et in nostra potestate. uideat experientia contradicere. cum querelis deuotoz frequenter lamentantium illud de psalmo. Cor meum dereliquit me. Nam cur pro magno precipuo dono loquitur Dauid ad dominum. Inuenit seruus tuus cor tuum ut oraret te. si passim omnibus hoc concedi uideret. Supradicta obiectio non minus plena murmuris apud multos. dicitur enim. Si canticum cordis sufficit apud deum. cur addita sunt tot cantica oris que corpus atterant sua multiplicatio et mente diuertunt a sua deuotione. et non nisi fastidium frequenter sua repetitione nauseant causant. Est alia questio super modo traditionis nostre de canticordo nouo. que uideretur sua nouitate uel arrogas uel inutilis uel ficta uel fabulosa. Uerum tamen expediamus dum

as antea p̄positas dubitatiōes. ⁊ dicam⁹ ad
p̄mā de libero vsu canticoꝝ dī n̄rī. q̄d̄ intelli
gimus cum p̄suppositōe ⁊ non aliūde. scz̄ im
pedito ⁊ absorpto. sed stāte iudicio rōis. Nā
⁊ arbitriū dicit̄ libez̄ de rōne iudiciū. Hoc
autē impedimentū fit aliquādo nō impu
tābiliter ad culpam ex toto. quādoq; ex tāto.
modi quoq; causantes hec impedimēta/ali
bi traditi querendiq; sunt. Ceterum stante
iudicio rōnis/pōt nou⁹ homo regeneratus
in t̄pō libere cāticum noui; cordis exercere
vel elicere/mō tali aliquo quales notabim⁹
fm̄ voces ⁊ p̄ voces affectuum. etiā vbi cāti
cum oris nullum sequeret̄. Alioq; apostoli
ca monitio taz̄ Pauli q̄s̄ Jacobi frustra eēt.
hoc autem fieri semp̄ posse idcirco quibus
dam nō apparet. quia vel nō sentiunt hm̄ōi
affectiones i corde suo carnali. quales dicte
sunt ⁊ posite sunt passiones a p̄his quasi so
le. vt spes. metus. meror. gaudiū. aut oppo
sitas voluntati sue passiones. tales ipsi pa
tiuntur inuiti. Nec est fatemur nō mediocr̄
neq; irata cōnquesta timoratarū quoq; con
scientiarum vehemens exagitatio. Cui sub
vnius casus exemplo conabimur responde
re/apertiēdo dicendis infra viam. ¶ Celebri
ter querit̄ ⁊ passim a theologicis si dolor cō
tritionis d̄ peccatis debet esse maximus. ⁊ si
minus esse pōt. Florant ipsi distinctionē vti
lem ⁊ accōmodam valde pro canticoꝝ dī no
stri totius intellectu. Est inquit̄ dolor ali
quis i sola rōne qui libero subiacer̄ arbitrio
Dolor iste ⁊ displicentia vel odium vel dete
statio sic elicit̄ cum gratia/sufficit ad dete
statiōem peccati. supposito q̄ nullus i cor
pore dolor sequeret̄. Est tamen dicitur dolor
de peccatis ⁊ dolor maximus. qz̄ de nulla re
altera temporali tanta detestatio elici debet
a corde rōnis. sicut nullū ē damnū pene qd̄
equiparetur damno culpe. Dolor ali⁹ ē que
p̄hi numerant inter passiones concupiscibi
lis sensualis. qui p̄surgit ex apphensione ob
iecti disconueniētis ipsi sensui corpali. habz̄
hic insup̄ causari cum motu spirituli ⁊ p̄stri
ctione cordis. Hunc vtiq; dolorē nō oportz̄
esse maximū; i penitente. immo nimi⁹ ⁊ cul
pabilis esse possz̄. vtpote cordis sensualis ⁊
corpis destructiu⁹. ¶ Porro nō ē fm̄ hunc
dolorē mensuranda semp̄ bonitas peniten
tie. Cui⁹ ratio ē. stat em̄ duos esse ⁊ sepe vide
mus quozum vnus ex completionē natura
li cor̄ hz̄ strenuū ⁊ virile nec lachrimis ido
neū. ita vt vel vix v̄l n̄ unq; flere possit. Er̄it

alter cordis feminei moll⁹/ad oēm miseratio
nis occasionē lachrimis larum vel pronom
Primus elicit̄ detestatiōem peccati sui intē
suis in animo. fortius ⁊ laudabilius in casu
q̄s̄ alius. nec apprehendet illū sapientis ver
bum. Cor duz̄ male habebit in nouissimo.
Jam em̄ talis peccata detestās propter du
rum/nō duz̄ cor habere sed molle dicēd⁹ est
fit tamē vt sepe redundāria doloris cordial⁹
in corpus/nisi sistat se libere mens ne fluat i
inferiora. sicut i t̄pō fuit sicut poterat. Adā.
sicut Maria nullū habens motū p̄ueniēte
iudiciū rationis /impabat vt placebat i cor
pus. ¶ Elicunt̄ ex hac distinctione magistra
li ⁊ autentica vulgata probata receptaq; sa
lubres ⁊ pulcre consideratiōes. ¶ Primo q̄
noīa sensibiliū passionū transferunt̄ ratio
biliter ad affectiones voluntatis significan
das. Hoc p̄festim̄ p̄spiciūz̄ ē de dolore de q̄
minus q̄s̄ de plurib; alijs apparet. Et h̄ dif
fuse deduxit Aug. in suo d̄ civitate diversis
libris ⁊ capitulis. maxime dū longā de opi
nionē stoꝝ cor̄ ex historia agellij terit̄ orōes.
sumpta occasione de passioib; demonū fm̄
positiōem platonicoꝝ. noiatim apulei. q̄ de
scribēs demones dixit eos esse aialia corpe
eterna. animo passibilia. om̄i videlicet gene
re passionū quales in hominū cordib; expi
mur. Sic p̄inde nitē saluare sup̄stitōes genti
liū ⁊ sacrificia ⁊ carnationes. qm̄ dixit de
mones talib; allici vel placari. Ceterz̄ Aug.
p̄cludens ex hac miserabili p̄ditōe damna
tiōem demonū p̄uersissimā plus q̄s̄ hominū
hic etiam pessimorū redit ad rememoratio
nem duarum sectarū. Una fuit stoꝝ cor̄ q̄
passiones ponebat in sapientem cadere nō
posse. quoniā erat p̄tiosus. virtutes autz̄ in
sensibilitates. qz̄ sensum p̄hibent passionū.
Secra fuit altera peripateticoꝝ q̄ nō dāna
bat passiones oēs. nec a p̄tioso p̄hibebat si
fierēt moderate. Cōcludit tamē Aug. dispu
tationē hanc magis eē v̄balē d̄ nomib; pas
sionum q̄s̄ realem de suis affectib;. Falebā
tur aut̄ stoꝝ cor̄. qz̄ solū cōsiderabant in homie
rationē. nec aliquid habere debere qd̄ eēt cō
mune cum corpe credebāt. Deceptus ē ecō
tra stultus epicurus/nihil in homine more
saducoꝝ p̄ter corpus attendēs. et dicens i
corde suo non ē deus. Fides s̄o p̄sonat il
luminare rōni Aristō. ponēti in homine ani
mā rationalē ⁊ corpus organicū. hec sunt p
ut hic loquit̄ ⁊ caro. Fuerūt apud nos p̄er
cipui duo theologi. quozum vnus magis infē

curus phias Aristo. tradidit noia passionū
 non pprie dici de affectibus spūalib. Alter
 plus herens Augustino. tradidit in spū ra
 tionali sic inueniri concupiscibile et irascibi
 le voluntarias fm ppriam theologorū acce
 ptionē. quē ad modū i appetitu sensuali fm
 plm. Et hoc absqz dubitatione putam? eē
 rez. q̄uis (vt Aug. tradit) frustra d̄ verbis
 vbi de re constat necitur cōtrouersia. Neqz
 em̄ phs ipse (quāto min⁹ quinis theologus)
 negat etiam deo gaudiū eē delectationē et le
 ticiam. dicit em̄ deuz vna simplicissima et im
 murabilissima operatione delectari. Plato
 quoqz dicit deum postqz mundū fabricauit
 et ultra se gaudiū. Et i sacris literis gloria/
 tur sapientia delicias suas in filijs hominū
 Et q̄lerabit deus in opibus suis. nō quidē
 affectus sui mutatione sed exterioris opati
 onis inuouatione. ¶ Elicit amplius ex p̄no
 tata distincōe tanqz clauētia pro canticor
 do q̄ nō ex motu cordis carnalis accipi de
 bet virtutū aut vicioz/ nec etiā reuelationuz
 vinculis et certa distincōe. Vere p̄sus enū
 ciant sapiēs Lor tuū sicut parturiētē fanta
 sias patit nisi ab alto imissa fuerit visitatio.
 Neqz paz formidāda ē vbi dei pos psalmi
 ste p̄minatio. Dimisi eos fm desideria cor/
 dis sui ibunt i adiuuētōibz suis. Quāqz di
 xisse legat deuor? Bern. q̄ ex motu cordis
 spūsancti p̄sentia agnoscebat. Qd̄ q̄lit̄ itel
 lererit habeat et alijs dicit̄ suis et regul̄ euā
 gelicis q̄ nō in motu passionū corpaliuz sed
 imitatōe et custodia diuioz sermonū p̄siluz
 dicunt eē ponēdū. Consiliū meuz (in d̄t ps.)
 iustificaciones tue. Passiōes aut cordis car
 nal habero eo suspēctiores quo feruētiores
 nec rōis frenū sequētes atrēderis/ quātūcū/
 qz sancte deuote iuste sublimes appareant.
 qm̄ laet̄ i talibz aut sub talibz vt sepe demo
 niū meridianū. ¶ Habetur cōsequēter q̄ nō
 semp̄ illi sunt p̄ruosiores q̄ iudicant̄ deuoti
 ores i p̄p̄ctōibz et lachrimis ad q̄s secus se
 mineus qz p̄nus ē cātur eē deuor? ¶ Clez
 potuerūt iste veritates cū similibz i fra expli
 cari soluendo terciā dubitationē si scōdam p̄
 mitus absoluerimus. pro rephensione mur
 murantium contra tot cantica oris que car
 nis eē ponim? et q̄ fieri crebro cū fatigatiōe
 homis vtriusqz nemo negat. licet alia et alia
 rōne hic et ille moueat. Eōsonat distincō d̄
 dilectione dei. quā nō oportet semp̄ eē mar
 mā in sensu p̄ intensiōe vel extensiōe. sed i
 mente p̄ app̄ciationē et p̄ ponderationē q̄

citius eligitur omnis amor alius pprie etiā
 vite. deferri qz dei subeat offensā. Patuit i
 martyribz magis qz i carnaliter philocaptis.
 Saluat hec distincō cōsequēter quo pa
 cto stant simul in eodes/ tristitia et leticia. cū
 motus habeant p̄trarios in corde. illa strin
 git. hec dilatat. verum nō in mentali. sed sen
 suali passione locum habet. ¶ Demū ad edi
 ficationē ecclesiasticorū maxime monacho
 rā pauca notem? Ecclesiā p̄siderem? ciuita
 tē gl̄iosam eē. P̄terea reginā illā q̄ astūt̄ a
 dextris dei i vestitu deaurato circūdata va
 rietate. esse rursus corpus insigne mysticū/
 habēs instar corpis naturalis/ multa mem
 bra que nō eundē actū habēt. sed in ea distri
 buit spūsanctus dona sua prout vult. tam
 gratuita solum qz gratificantiā gratum fa
 ciētia. Deniqz ciues hui⁹ ciuitat̄ op̄ret quē
 libet ambulare vocatōe quā vocat? ē. hunc i
 actiua/ alterz i p̄replatiua. nūc i op̄atōe. nūc
 in ocio sancto. qm̄qz i obediētia regulari. alī
 quādo in quadā spūs et corpis libertate. De
 scendit hm̄oi varietas vsqz ad cāticorum di
 uersificatiōem i ecclesiasticis cerimonijs mul
 tiplicem. Itaqz dum apli discurrebāt oēm
 terrā ad p̄uersionē gētiū. Ipsi tñ nō legūtur
 in hm̄oi cāticis exterioribz semet exercuisse.
 p̄sertim more iudeorū i synagogis et templo
 Salomonis. Et qm̄ legalia cessasse docue
 runt. ac deinceps magis traduxerūt rit⁹ gē
 tiliū p̄ flamines et archiflamines ad ecclesiā
 cā politiā qz p̄ sacerdotiū Harō. sub fine tñ
 altero qz gētiles. Porro tpe martyz circūie
 runt aliq̄ i melotis. i pellibz caprinis. i mon
 tibz et speluncis et i cauernis terre. apd̄ quos
 et quales sat̄. p̄babile ē vocalia cātica nō fuis
 se. Post dilataciōē ecclesie ac reddita pace/
 fuit nihilomin⁹ multa varietas. Sola psal
 morū accētuario tenuis fuit apud aliquos.
 apud alios celebrior cū arte sua cant⁹. Fuit
 apud alios discāmus. addita sunt cymbala i
 ecclesijs benesonantia que cāpanas dicim⁹
 Fuerūt apud alios organa multarū fistula
 rum iunctis apud aliquos tubis ductilibz.
 ¶ Postremo qd̄ necesse ē nūerare p̄ singulas
 quales i canticis ecclesiasticis habite sunt et
 nūc obseruant varietates. Rē amas ad fru
 ctū vel vsuz. ¶ Dedit Aug. qdā loco p̄fessio
 nū suaz et itelligi/ nō puā eē difficultatē circa
 rē hanc/ ita vt i neutra p̄tē ausus fuerit preci
 pitare sententiā. Nā cū recordabat institutio
 nis ambrosiane de cāticis et hymnis/ ne ppl̄s
 i ei⁹ custodia vigilās merore tabesceret. dū/
 Et 4

res locū tenere. qui si neget p̄tinaci crudeli-
tate aut insipienti stoliditate. nō video q̄d su-
per sit afflictis. nisi recursus ad deū patrem
et solatiū cum imploratōe misericordie sue q̄ con-
uertat cor: da patz in filios. facies cū reprimi-
one p̄uentū. potens ē quippe deus dare pa-
tribz intelligi fieri posse p̄ utilitate fratiz spū
ali cum maria va cantū eronerationē serui-
tū que datur laborantibus in officijs tēpo-
ralibus cum *Bartha.* nisi q̄ aprior est ocu-
lus carnis ad ista q̄ illa. et si nō semp maior
necessitas. ¶ *Ualebit ad extremū* (sicut opi-
namur) ad consolationē lugentiz sub iugo
corpaliū canticorūz / declaratio canticordi
noui / ad quē p̄perat intentio / si attentio non
defuerit. qm̄ q̄ s̄bū narrat nō attendēti qua-
si q̄ excirat dormiētē de graui somno. Quid
autē nequius / q̄d intolerabilius / q̄d lege pu-
nibilis / q̄ si nolit officiū sui p̄sus honestif-
simi. diuinissimi. saluberrimi doctrinaz q̄s
audire: Dedit s̄o nobis ecclesiasticis de^o re-
giones gentiū et labores populorū vt cante-
mus ei. vt in sacris verbū suū scripturis au-
diamus. beatificās illos qui audiunt s̄buz
dei et custodiunt illud. Quō custodiunt? ne
sollitudo seculi et fallacia diuitiarū / suffo-
cent verbū. Quale verbū? quod insitū et mā-
suetudine et patientia susceptū potest salua-
re anias n̄ras. afferens in corde bono et opti-
mo fructū multū cū iubilatione letissima in
canticis et verbo solatiū. Ecce pegrini sum^{us} i
hierusalem celestē. Comitatur nos assidue
verbū nō habens amaritudinē / nō tedium /
q̄ si comes faciendus in via p̄ vehiculo est. co-
mes alter quis faciendior s̄bo dei / cui^{us} verba
spūs et vita sunt. Senferāt hoc q̄ dicebant.
Rōne cor n̄m ardens erat in nobis duz lo-
queret in via et apiret nobis sc̄pturas. S̄z
tandē nouus homo pauculas decanticor-
do nouo / notulas attendat.

¶ Thomas secundus.

Anticum nouū aliqd esse et fieri i so-
lo corde et verbo mentis tradit ana-
gogia christianis peregrinis. Ana-
gogiam dicimus sursum ductiones qualem
ecclesia quoridie monet facere p̄cinēs Sur-
sum corda. Cur hoc? nisi vt q̄ sursum sunt q̄
rat noster homo nouus de celo celestis duz
peregrinamur a dño. quersationē nouā que-
rentes in celis. vbi cantat canticū nouūz co-
ram sedente in throno qui dicit. ecce noua fa-
cio oīa. Dic dudum p̄ *Ezechieles* polliceba-

tur. dabo vobis cor nouū et spiritū nouum
ponā in medio vestri. Quidni tales innoua-
ti spiritu recto / canticū nouū cantent in cor-
de nouo iuxta suasionem apostoli scribētis
ad *Eph.* Implemini spūs sancto loquentes
vobismetipsis in psalmis et hymnis et canti-
cis spūalibus cantantes et psallētes i cordi-
bus v̄ris. Sic agebat *Cecilia* virgo. semp
euāgelii xpi plane nouū plane s̄bū dei sem-
per gerens in pectore. et cantātibz organis
soli deo decantabat. Fiat cor meū et corpus
meū immaculatū. ¶ *Canticum* tale nouūz rō-
nabiliter appellat canticordū. i. canticūz cor-
dis vel cordium. Suū q̄ppe subiectū. su-
um instrumentūz. sua corda q̄ d̄z a corde. su^o
auditus. sua vox. suum os. sua modulatio ē
introsus vel in corde mentis vel mente cor-
dis. quēadmodū vsa ē psaltes n̄ra maria in
suo canticō canticorūz p̄sus nouo. qz nouū
fecerat dñs sup terrā dū iam mulier circūda-
bat virum. Alit nempe. Fecit potentia i bra-
chio suo. Lerte nouo. certe s̄bo dei Disp̄sic
supbos mēte cordis sui. Ecce mētes cordis.
siue referas ad deū disp̄gentē q̄ alio loco d̄z
tact^o dolore cordis intrinsec^o. Et alibi loq̄-
tur. Inueni vix fm̄ cor meū. Siue magis
libeat ad supbos p̄iungere / quatin^o enor-
mas p̄funda sui supbie maiori exagge-
ratōe damnet. ¶ *Canticordum* n̄m nouū descri-
bit eē vox numerosa. mēte cordis ad dei glo-
riā elicira libere. quā solus nouit q̄ accipit.
Hoc nimirū ē mysteriū quale loq̄bat apl̄s
absconditum. Et fm̄ *Dionys.* solis p̄prium
xp̄ianis. hoc ē nomen nouum i calculo can-
dido scriptūz. id ē i corde puro. qd nemo no-
uit nisi qui accipit. quoniā in exp̄imerali no-
ticia tactus spiritual̄ positus ē. Dinc apl̄s
Quis hoīm scit q̄ sunt homis nisi spūs ho-
minis qui in ipso ē. ¶ *Esse* vero voces aliq̄s
numerosas in corde sola cordis aure perce-
ptibiles nisi deo et quibus deus voluerit re-
uelare. Conuincit exemplo moysi. cui forin-
secus tacenti dicit dñs. Cur clamas ad me?
Et in ps̄. Desideriū pauperū et audiuit dñs
p̄parationē cordis eorūz audiuit auris tua.
¶ *Finis* canticordi noui ponitur esse dei glo-
ria. ad differentia veteris. cui^{us} finis est amor
sui vsq̄ ad contemptū dei. Leterum libertas
electōis tenet locum forme / iuncta maxime
gratia xpi que mandatū verbi dei nouūz de
dilectōe format et implet. Discernit ex hac p̄-
ricula q̄ dicit elicira libere. canticordū ab om-
ni p̄sus cārico int^o vel exteri^o tm̄ imperato.

Tractatus secundus

Quod Laticordum hmoi / fuit excellentissime in illa brā q̄ cecinit. Magnificat anima mea dñm. Exultavit spūs meus in deo salutari meo. Preponim⁹ hāc brās in exēplar pulcherrimū et in testimoniū pro dicendis certissimū. ne dicat aliq̄s ista nos ofingere de corde nro. Ne p̄terea cogamur interim p̄ equocationes vel aliter in aliena seu vetera cantica labi. Sed in sola anagogia nouus sermo verset. concinat et loquat. Illis igitur nobis o grā plena Dignare te nos laudare / et laudādo disciplinā nouā / sed certā et verā apire. Tu in quā cuius in corde q̄ sanctus et nouus amor singulariter ardebat spūs sanctus in carne v̄gina / li mirabilia faciebat. et cor crucebat v̄bus illud bonum. Magnificat anima mea dñm. Nonnetibi videtur et hoc statim cantico facta fuisse mirabilis illa nouitas in maria rympanistria nostra. que nouitas appellatur ab apostolo / diuisio anime et spūs. quam efficere pot̄ sol⁹ sermo dei viu⁹ et efficax. et penetrabilior omni gladio ancipiti. pringens vsq̄ ad diuisionē aīe et spūs. cōpagū quoq̄ et medullarū. et discretor cogitationū et intētionū cordis. Uideat sup̄ hac diuisione autor de spū et aīa. quid conformiter ad Richardū de verbo ad verbū tradiderit. quoniam elucidatū p̄ nobis est in grande stupendūq̄ miraculum nec attestacione nostra sola satis credibile. ¶ Pergamus interea cōsiderare quo pacto spūs Marie dictus est neduz canere. sed ad actum saltare. tripudiare et exultare velut extra se saltare. volebat parabolicū illud improperū cauere quod de pueris ludentib⁹ in foro / xps benedictus fruct⁹ v̄tris sui sumpsit p̄tra pfidiam veterum iudeorū. Cecinimus inquit vobis nec saluastis Maria cecinit in spiritu et saltauit. nimirū carnē illud erat nuptiale qd̄ epithalamū dicimus. Sed q̄ rū nuptiaz v̄tiq̄ plurimaz. Habebat in aluo v̄ginalis v̄teri palacio humanitas cum deitate. caro cū verbo. limus cū deo. Habebat ecclia quā Iohes vidit tanq̄ spōsaz nouā de celo descendētē a deo paratam nouo viro suo christo. Habebat deiformis Marie spūs deo suo dño et agno qui erat tanq̄ sponsus procedēs de thalamo suo. ver⁹ sol iusticie ponēs tabernaculū suum in corde Marie. q̄ erat mulier amicta sole / desponsata vni viro v̄go casta Iesu xpo. ¶ Figam⁹ p̄ cor in hoc spū saltāte et exultate spūales oculos cordis in lumine fidei. Cōsiderem⁹ hunc deiformē spm̄ tanq̄ diuisus a carne. effulge

at apud nos tanq̄ angelus vn⁹ dei sine carne et sanguine. Nichilominus aspiciam⁹ ipm̄ p̄ tpe vie tunc vere passus diuina simul et humana. Has inuenta sunt nō confusa tamē in ipso hec omnia. spes. metus. meror. gaudiū nō quidē p̄pter corpus solū in terra poete sententiā. Hinc metuūt cupiunt gaudētq̄ dolentq̄. Nec auras despiciūt clause tenebris et carcere ceco. Sed electione et acceptōne libera voluntatis. Nolo tamen credat aliq̄s spūm marie / nō habuisse modum cognitionis alioz viatorz. in quibus omnib⁹ cognitio procedit a sensu. sed hac adēpra spūs su⁹ libere v̄tebat suis affectionib⁹ absq̄ organo corporeo. de quo paulo post infra dicimus. Habebat insup̄ affectiones varias p̄portionalis passiones illis quibus anima sensu corporeo vtens afficit nō sine motu carnis aut corpis. aut bonas tamē omnes habebat moderatas et ordinatas sub monade deo. in armoniā pulcherrimā suauēq̄ / quā inhabitatrix dei sapiētia delectabat audire. ¶ Sicut nouiss⁹ stoꝝ coz disciplina grauis. si inuenisset et fide mulierē hāc forte / exclamasset p̄fecto hic h. O diuina mēs sapiētis quales in homine poni debere credim⁹ a qua mēte nō gaudia sed mala gaudia. nō timorē s̄ vanū timorē. et ira de spe et dolore remouēdas predicamus. alioquin qd̄ a lapide qd̄ alia quis insensibili re differret cōditio sapiētis. ¶ Tales p̄terea posuerūt raz platonici q̄z peripatēci celestes intelligentias / quales nos xpi ani angelos nomiam⁹ / q̄z impari varietate. Audiamus tm̄ in eoz positōe qualēcūq̄ ad nos r̄sonantiā vel tenuē veritatis. Et dūcietes in p̄mis q̄ celū sit animatū tāq̄ aīa aliq̄d rōnale p̄positū ex materia celi et forma intellectuali. Cōcedim⁹ tm̄ / assistētes eē celis intelligentias q̄les appellat apls administratoꝝ spūs. Nam regula ē v̄munis theologie curphia. corpalia p̄ spūalia mīstrari. Concedamus q̄z verbū dei / p̄ amorē v̄munē spiritalē et vitalē alere oīa quē amorē interpretata fuisse videt phia. apud Boeciū spm̄ vel animaz celi et mundi. O felix inquit hoīm genus. si v̄ios animos amor quo celū regit regat. Et alibi de aīabus loquēs deo. Quas inq̄t lege benigna ad te p̄uersas reduci facis igne reuertī. Ignē qd̄ aliud intelligēs q̄z amorē. ¶ Ponēbāt rursus isti phi ofone sar⁹ ad magnum Diony. q̄ in q̄libet intelligentia post p̄mā et vnicaz q̄ deus ē triplex motus spūalis inueniebat. Unus quasi circularis et vnifor

mis circa diuinā mentē ab ipsa i ipsas tanq̄
 ab oriēte in oriēs. Alii⁹ velut obliqu⁹ se ad
 se. in se tanq̄ ab occidēte redeat i occidēs nō
 sine multa particulariū quadā irregulariter
 recta. Tercius imaginabat motus rect⁹ seu
 diametralis creatura a se et contra se. Cāta
 uir ista apud Boecium phia dices. **Q**uod p
 p⁹ p⁹ rē. videat ibi. **¶** Alio dicit aliquis.
 cur et vnde talis rāq̄ remota digressio. **L**ō
 sonāter et decore p oēm modū **R**espiciamus
 mariam/ etiam p⁹ statu vie sublimē habuit
 se ad contemplationē oīmifariā celestiu et in
 fernou. **E**t hinc affectiones hausisse multi
 formes. quaquaversum. sursum. deorsum.
 ante retro. detrozsum. sinistrozsum. introz/
 sum deniq̄. **T**ales sō affectōnes nōne que
 dā voces erant canticordi sui cui⁹ naturā in
 quirimus/ et practicā eius sub arte quadam
 tradere satagimus. **C**ur autē plus exemplo
 spūalis cordis marie viatricis/ q̄z angeli/ q̄z
 ade p⁹ statu innocētie/ q̄z alteri⁹ sanctorū/ q̄z
 demū ipsius christi placuit hoc facere/ quū/
 q̄s hec legerit accipiat paucis. **S**pūs **M**arie
 viatricis quātūcūq̄ diuise cōsiderat⁹ ab
 aīa et carne fuit passibil⁹ voces et p⁹ mēs in se.
 nūc amoris et gaudij. nūc meror⁹ et odij. nūc
 spci. nūc merus. necnō p oīa pie cōpassiōis.
 v⁹ p⁹ que regina misericōdie tūc erat. **C**āticor
 dūz igitur habemus in ea p eam. velut i exē
 plari verissimo. clarissimo. certissimo. **S**ed
 angelos bonos sed sanctos spūs glorifica
 tos. sed **A**dām i statu primit⁹ instituto. nul
 lus admodū passibiles dicit. **X**p̄s p⁹ terea nō
 necessario sed dis p⁹ satorie. dolorē/ timores/
 miserationēq̄ suscepit. **A**lij deniq̄ viatores
 bona venialiu discordantia nō secludūtur
Spūs sō marie cū nulla dissonātia crimi
 nali vel veniali passa ē affectiones et p⁹ ditio
 nenature mortalis/ proportionabiles pas
 sionibus carnis. **¶** Potuerat hec p⁹ sideratō
 sufficere p⁹ practica canticordi noui/ p⁹ tinus
 arte tradenda et ponēda veluti sunt oculis.
 sed antea iūgamus ad p⁹ missa quod ipsis cō
 sonet. nec nos impediāt. **E**cce q̄ spiritū ma
 rienudū et solū et separū ab aīa et carne p⁹ po
 suimus inspiciendū dū etiam viueret in car
 ne mortali. **H**ūc eadē p⁹ sideratione nō prur
 bara/ formemus. immo formatū tribuam⁹.
 imo tributū respiciam⁹. organū vnū p⁹ stāris
 simū p⁹ quod et in qd spūs marie canticū suū
 nouū nō introzsum clausum teneat sed ad ex
 teriora deducat. nec ē opus inquirendo lon
 ge p⁹ gredi. **C**ōuertimū intuitu ad corp⁹ eius

organicū phisicū/ quod oīmno cōtempera
 tū fuit. **E**t ita p⁹ sus elongatū ab oīm fomi
 terebell⁹ dissonātie/ q̄ nec etiā mīma potuit
 opationū notula sibi discors eē. **G**loriosuz
 plane dixerimus organū tale ad oēm armo
 nīā formabilē summe dispositū. **C**eleste di
 xerimus illud organum potius q̄z terrestre.
 nō natura sed grātia. **C**eleste p⁹ sus ob quā
 dā stabilis mutabilitatis effigiē. ob inerra
 bilē obedientie sue spūitui legem. **L**ui⁹ vicis
 situdines i motib⁹ suis nō pl⁹ fuerūt a recto
 deuiabiles/ q̄z orbū celestiu giratōes. **¶** **P**o
 streuo videre erāt in organo **M**arie corpo
 reo/ motū p⁹ portionatū p⁹ mo mobili celesti/
 motum velut obliquū/ cursui planetarū nō
 oīmno dissimilē/ motum p⁹ inde rectū. ad ex
 emplar elementoz p⁹ grauiū et leuiū. et hec oīa
 cū summo ordine/ p⁹ centū/ numero et ponde
 re mēsurata fuisse credideris. **A**ccepisti sub
 breuib⁹/ quale fuerit cāticordū spūs marie/
 in multis simile spūitib⁹ angelicis. **A**d iūn
 ctuz ē de organo corpis sui temperatissimo
 et p⁹ mensuratissimo. i quo et p⁹ qd spūs iste et
 aīa **M**arie. poterat imperatiue cātica spūi
 tui p⁹ portionata foris p⁹ cinere. nō put expe
 rimur in organis distēperatissimis corpoz
 nōz. qualia sepissimelucit et plantat aplus
 noster. p⁹ fitēs nō se posse bonuz qd volebat.
 sed tyrannifari sub lege peccati q̄ est cōcupi
 scētia. volebat em̄ nō cōcupiscere: sed pos
 se inquit nō inuenio. q̄a vanitati subiecta est
 omnis creatura nō volēs. ista tamē excepta
 quā impleuit toraz/ charitas et humilitas vt
 locū in ea nō h̄iet vanitas et cupiditas. **L**ā
 ticozdū marie vocib⁹ innumeris musicalib⁹
 resonabat/ dū i corde suo p⁹ ferebat oēm scēū
 euangelicā veritatē. dū p⁹ terea cātabat canti
 cū nouū/ qd null⁹ alter spūs cātare poterat
 aut poterit **I**taq̄ si tot in cordib⁹ n⁹ris spūi
 talib⁹/ cogitationes et affectōes possum⁹ eli
 ciedo formare/ quos corpa corrupta. quos
 p⁹ p⁹ ieq̄itates supgressē caput nostrū/ gra
 uant/ obrundūt/ obnubilāt/ mergunt. **L**ōie
 ctur et pius et solers anim⁹ quid i illa sancta
 rum sancta/ spūs sapiētie sanct⁹ et multiplex
 operabat. quo sapiētie spūitū intm̄ plena si
 cut et grā benedictiōeq̄ celesti fuit. q̄ ab vni
 uersali ecclīa nō sapiēs/ sed antonomastica q̄
 dam appropriatione/ sapientia suis cū p⁹ co
 nijs eē cantat. vt q̄ est mater pulcre dilectio
 nis et timoris et agnitionis et sancte spci. in q̄
 gratia oīmū vite et veritatis. oīs spes vite et
 p⁹ turtis. quā qui audit non p⁹ funderur. quā

vor pmo intro: sus in corde sonare. qd si in
 cor sonare dubitauer? Elaias te doceat vbi
 legit. Cor meuz ad Doab sonabit. Fir ra
 men vt no auertat a se r qdammodo rap
 fiat. Sit igit sermo noster hic de illis qbus
 loqitur de q puerit ad cor. Nonne qso scit
 cor se amare. se gaudere. se dolere. se ppati. r
 ita de reliqs: Scit inqna no p opinionez.
 no p sola fide. s; p expimentale noticia. qua
 le i altera transfundere phas no habz nisi for
 san incitatioe quadā r pmonitoe p notas s;
 boz vl signoz. Cognoscitur rursus huius
 modi vor (no e dubiu) a deo r ab oibz qbz
 ipe voluerit reuelare. r hoc vel in vbo vl in
 pprio genere. vl in supnaturali qdā lumie.
 quēadmodū credim? fieri sepi? in beas. tā
 mutuo loquētibz qz nostra desideria no au
 dirent. Cognoscit ampli? hec vor p qsdaz
 opiniones seu pecturas. qnq; p autoritate
 dicētis de senobis vel scribētis vl innuētis.
 quādoq; p siles in nobis affectōes genitas
 ab obiectis vtriusq; silibz pntatis. Dum
 incōninentes duo respiciūt virginē fors pul
 cherrimā si libidinosa sit in corde cuiuspi
 am phas est argumētari qd sit aut esse possit
 in altero. no aliter de duobz vtuosis et p op
 positū. vnde puerbiū sumptū ē. Infantes
 in vna passioe de omnibz ceteris ita putat.
 Hinc sapiens: intellige que sunt primi tui
 et teipso. Postremo pi? anim? et his passio
 nibz quas circa vicia sensit aliqñ. quas in
 sup circa primos quotidiana colligit erpi
 entia valet pcludere varias esse voces illas
 quas dei cultoribz audit attribui. vt est illd
 Quā magna multitudo dulcedis tue dñe
 quā abscondisti timētibz te. Et illd. Nihil
 dulcius qz respicere i mādati altissimi. Et
 illud christi. Venite ad me oēs. Et sequit.
 Et inuenietis requiē animabz vestris. Ju
 gū em meū suauē est et on? meū leue. Dicta
 deniq; doctoz ad anagogicos excessus exer
 citatoz qbus no credere/desipe est. r quos
 imitari nolle/stulticia r insipiecia cordis si
 r dum pater celest? traxerit ad christū. Nā
 ista est ppria musica et sciētia christianorū.
U Canticordū marie fuit fm omnē artē mu
 sice suauissime doctissimeq; modulatum.
 Sane si spūscūs replens aplos docuit
 eos omnē veritate. si eoz corda afflata scō
 spiritu. voces diuersas intonat. fantur dei
 magnalia. Si rursus maria fm Damas. a
 nullo vincit illustriū. Si ampli? fm Dio
 nysij traditōez/lex diuinitatis ē vt ois inferi

orū pfectio sit eminenti? in supioribz. cū ma
 ria fuerit p grām sublimata nedū sup mul
 eres et hoies. sed sup oēs angeloz chozds.
 quis ab ea musicalē i summo noticiā nega
 uerit? Nolum? idcirco suadere deuotis qui
 bus loqmur vt se tradāt musicalibz artibz
 seculi cognoscēdis. Curiositas enī culpabi
 lis hec esset in multis. s; si obuenerit cogni
 tio/vl et studio iuuetutis. vel aliū de faciliē
 sine detrimento exercitiū sanctoris/no abijci
 ant donū dei. sed et opibz gētiliū r egiptioz
 ditati/seruiāt et illis deo/ r ad laudē suam/
 omnia/gliamq; cōuertāt. ¶ Canticordū ma
 rie fuit aptatū fm omnē tēp? nūc saltare nūc
 plāgere. Saltare sicut in epithalamio salo
 mōis. plāgere sicut in trenis hieremie. Se
 patus enī fuit marie spūs ab omni ptagioe
 carnalis amoris quē cāticoz vba sonāt. Et
 hoc in laqueū pedibz insipieciū. in foueā et
 in viscū cū carne r sanguine cū fantasīs se
 ruū viri et femie/ si tamē blādimentis carna
 liū nuptiaz cor suū dederit his cāticis. Ita
 qz sicut apud deū no est masculū aut femina
 sic nec in canticis istis et epithalamio spiri
 tali nuptiali. Et tamē nihil aliud vident son
 nare/qz dilectū et dilectā. spōsum et spōsaz.
 amicū et amicā. pplexus et oscula. q qualitē
 inueniri possint absq; seruuaz discretioe. mix
 valde s; tamē vez nec ab animali pphēsi
 le. qui non sapit qd dei sunt/marie vō spiritu
 cūcta hec facilia. ¶ Porro de luctu testimo
 niū habemus sancti senis. Tuā inqt ipius
 animā ptransibit gladius. Et hoc p lamentū
 cū multis tēporibz. Maria cecinerit flendo
 cū flente iesu. sic gaudebat cū gaudete. Pre
 cipue tamē hoc insonuit tpe passiois bñdi
 cti filij sui dū cum clamore valido et lachry
 mis orās exauditus est. p sua reuerētia. Ni
 hilomin? fuit eo tūc/tā in filio qz in mfe cū
 canticō pfundissime lamētatiois/canticuz
 altissime exultatiois. Uex hec r alia q se in
 gerunt loqnti d maria/trāsgressione afferūt
 r suspēsā tenēt expectatiōem lectoris. qui
 gāma nouū cāticordū noui tradēdū fore re
 tinet ex nra pmūssioe. ¶ Et tuero pausē? ite
 rū ne cōtinuatio fiat in cātando minus ac
 cepta. sedeam? cū vtraq; maria ad pedes ie
 su. nūc in domo nūc in cruce loquentis nūc
 exultantis spū. nūc plorātis sub ymbra illi
 us. Sub ymbra illi? quē desiderabā/loqui
 tur aia sancta anima marie/sedi. Et fructus
 ei? fructus honoris r honestatis cū folijs
 verborū suauissimis gutturi meo. Gutturū

De cetero nemo mihi molestus sit. Ego enim stigmata ihu in corpore meo porto. ¶ Suus quoque coapostolus Petrus christo ait passio in carne et vos eadem cogitatione armamini. Nam crucem lignum salutare est quod ad primam dignitatem renouauit omnia. Sic polliciter fuerat christus dicens iudeis. Ego si exaltatus fuero a terra omnia traham ad meipsum. In qua tu benignissime et innocentissime iesu propediisti ubi fuit erectum tui corporis organum. instar tympani. ubi cecinisti verba salutis nostre. ubi quinq; plagis capitalibus quasi toride notulis vel caracteribus te insigniisti. et proprii sanguinis minio rubicasti. ubi tu piscina pbatrica salutaris / hinc porticus vulnere habes. de disti haurire aquas in gaudio de fontibus saluatoris. precipue tibi presentem teque videnti tibi presentem o beata beatam tu digitulos illic complodebas quos semper ad bellum spiritus docuerat benedictus deus. Qui mirram stillabat. pbatricissimam / quam apprehenderit fufum pro tunica viri sui et filij iesu quem cibauerat quem pretractauerat. cuius lachrymas siccauerat et nunc describunt sibi cum sensibus alijs quinq; voces inenarrabiles canticordis quales inquirimus. ¶ Prima mysticum phas nobis est ad quinq; notulas seu voces vel litterulas puncta vel characteres figurare. Sic licet homo noster vetus / crebro nobis aduersus. nihilominus loquatur de ipso mysticus sermo propheta. Tu vero vnanimis dux meus et notus meus. qui simul mecum dulces capiebas cibos. in domo domini ambulauimus cum consensu. Tunc recales distidit per demones ingestum uersus ad illos imprecatur venire morte super illos. ¶ Et huius predicto tunc tamen relatiudis mysterio huius vnium trahimur ad rem presentem quod verus homo dux est noster. quod necesse est secundum philosophum quicquid intelligit facit rasinata speculari et a sensibus cognoscere accipere. Consentaneum est igitur ut gamma noui hominis resonet ad gamma veteris. et si non sit in omnibus partibus idem. ¶ Hoc autem gamma / quod manuale pueris instituitur / set vocibus diffinitur. licet secundum frasiem et thesimum multimode repetitur. que sunt. vt. re. mi. fa. sol. la. Teneamus pinde secundum phisicam disciplinam quod omnes veteris hominis voces seu notule passionum reducuntur ad quattuor notas a poetis. cui consonat apud Boetium phisica. Tu quique si vis lumine claro etc. Denique proplectitur illas ecclesia mater nostra dum canit in psalmo. Confusa sunt hec omnia spes metus meror gaudium. Ecce quattuor voces expressas. que enumerando dedit ecclesia quantum alia intelligi. dum confusas

esse notat. quasi videlicet vna sit ex omnibus aut multis composita resultans sicut ex quattuor elementis simplicibus mixta sunt. hac certe passionem notam a composita quod est simul. et passio quasi simul passio. Hac aliter possumus nominare miseratorem seu misericordiam. cuius te matrem et reginam pro orbem terrarum profiteatur ecclesia. O maria sama. a. mysticum prelegia diuina cantatrix amor castorum sub duplici metro complecti. A sit amor gaudes. spes est. passio iora. O timet. vix dolens odit. et ista notes. ¶ Benedictus deus factus pro nobis verbis abbreviatum / que nobis hoc breue verbum pro multum conquisitorem suggerere dignatur est / quod emulat signum thau. cor fixum quoque resumque in ipso iesum christum representat quod simul ad peribile gamma veteris hominis se reformatur. quod proinde phisicis disciplinis cum theologis anagogis resonanter est accommodatum pro quod ad extremum quodlibet canticum. sit psalmus. sit hymnus. sit in sono tube. sit in cithara. sit in psalterio. sit in tympano et choris. sit in cordis et organo. Denique quomodo libet omnis spiritus laudet deum poterit annotari. ¶ Pape dicit aliis / numerum quondam est hec promissio. Grandis plane sed simplici corde recepta / fidelis est et vera pro principio illo que dicit. Dilata os tuum et implebo illud. Qualiter impleuerat psalmistam que dicebat ex sententia. Immisit in os meum canticum nouum / carmen deo nostro. Conuertamur oculos etiam carnis ad signum quod exaltauit deus in nationibus. cuius typum tenuit eneus serpens exaltatus in deserto. Ecce iste est longitudo latitudo sublimitas et profundum. Ecce quattuor extremitates inspicimus et in sublimi sursum roneabiliter collocamus primam litteram que gaudium et amorem significat. quoniam vertit ad celos ubi nihil quod non sit gaudium exerceat. Gloriosa inquit psalmista dicta sunt de te ciuitas dei. Sicut letatum omnium habitatio est in te. Ac pinde resonant ab a vocali prima gaudio vel amore nostrum gamma tanquam a digniori sumit initium. Letet collocamus in extrema profunditate deorsum v. vocali / que designat dolorem et odium. Nam profundum inferni quod aliud sonat. ubi dolor et fletus et stridor dentium. odium quoque perinat dei scorum scorum que omnium. Ponimus subinde in tono sub brachio dextero e vocali / que deputat speciem significandam seu desiderio. Nam et illic sperauit beatus latro. et speras audiuit. Hodie mecum eris in paradiso. Dehinc traseuntes ad tonum siue brachium sinistrum cofigimus o. voca

digitos esse: scētū monstra q̄dam habuerūt. Diuidunt aliq̄n tres cōtra duos. de dō dicit Esaias q̄ appendit tribus digitis molem terre de christo q̄ misit digitū in auriclas surdi et audiuit. q̄ p̄terea dicit thome. In fer digitū tuū huc lat⁹ ostēdens. vt cert⁹ fieret p̄ digitū. Legim⁹ q̄q̄ digitos ap̄d Daniēlē scribentes i pariete. Vane thetel phares. Describēs quoq̄ sapiēs stultū dicit. q̄ digito loq̄tur. Non culpās q̄ digito loqui tur. s; q̄ discōle puerseq̄ loquit. illd̄ scz̄ fm̄ Esaiam qd̄ nō p̄dest. ¶ Hominantē ad extremū bi q̄nq̄s digiti Pollex Index Medius Dedic⁹ Auricularis. ¶ Cur autē hec omnia nisi p̄ collatōe rationali vocaliū q̄ p̄ponūt gāma nostr⁹. q̄tū in digitis possit tā ocul⁹ se p̄dere q̄ aurib⁹ loq̄ exēplo monachoz̄ nūtib⁹ loq̄ntiū (v̄l alioz̄ i gāma cātātū) Pollex tāq̄ pollētior et dignior habet. a. gaudiū. Index mōstrās nō iā habita sed p̄ria r̄ certa habz̄. e. spem. Collocat⁹ in medio lōgiori b: cuius. i. miseratōe p̄ducti⁹. Hōne p̄terea timor. o. medic⁹ est q̄ peccatū expellit Demū dolor. v. dat⁹ auriculari. quia sola vepatio dat intellectū auditui. et aures q̄s culpa claudit aperit. De sunt quinq̄s lāpades mystice lucētēs in manib⁹ s; ginū prudētū. **A**d illuminatōem sensuū quinq̄s suoz̄. ¶ Gāma nostr⁹ nō idcirco iudicādū supuacū. quia nō p̄stat sua cognitōe cōfestim canticoz̄ exercendoz̄ facultatē. Notat⁹ hec consideratio p̄pter illos q̄ fortassis auditu p̄mo suspicabūt hoc fieri debere si dicēda sit ars tal⁹ efficax aut vtilis. quos arguūt alie que libet artes. ip̄a in p̄mis grāmatica quā non p̄terea totā cognoscim⁹ si suū tenuerim⁹ memoriter alphabetū. Sic de musicali gāma manuali. Sic de p̄ceptis rhetorici q̄/ li dicit rhetoz̄ p̄cipu⁹ absq̄ vsu r̄ exercitio et vnicitate ingenij nequaq̄s sufficere. p̄des se tamē ad certiorē fidelioz̄q̄s noticiā. q̄suis sine alphabeto. sine gāma manuali. sine rhetorica arte multi loquūt. cantēt. porēt apris sine. Sic in p̄posito recipiat gāma nouū. sine quo tot l̄rati tot illitterati cecinerunt in cordibus suis dñō. ¶ At vero quia p̄missuz̄ est p̄sideratōe p̄cedenti. posse gāma nostrū ad oīa cantica mystica. illa etiam que p̄ instrumenta se demōstrent. Et hec ps tractatū specialē depostulat. Dicem⁹ ad p̄sens q̄n tū satis esse. p̄ declaratōe p̄missiōis opīnamur. Lōcurrūt siq̄dem in musica sensibili siue fiat cātū siue pulsū siue flatu/ agēs. pas

sum. mediū. sonus. obiectū. Sicut i psalterio est ille q̄ ludit tanq̄s agens. et ip̄m vas siue instrumentū psalterij. est mediū. s. aer repulsus. est ip̄e sonus q̄ est qualitas sensibilis ab auditu p̄p̄ceptibilis. ē obiectū l̄ra. s. seu psalm⁹ q̄ cantat siue sensus ei⁹. ¶ Constat autē q̄ gāma manuale nō agit p̄ suā cognitōem aliqd̄ istoz̄. quia nec causat ipsuz̄ q̄ agit. nec passum in qd̄ agit. nec mediū p̄ quod agit. nec sonū quē efficit. s; est t̄mmo. do quoddā exemplū exterius quod aspiciens ip̄e q̄ agit / format in aio suo v̄l i corde specie seu modū cantādi. Inde est q̄ p̄t ali quis habere talē formā seu specie in animo qui nullū formabit canticū. v̄l quia n̄ vult. vel quia nō p̄t p̄pter defectū instrumenti v̄l mediij. Ars ista nihilomin⁹ manualis non dicitur inutilis. quoniā docet numez̄ p̄odus r̄ mensurā quib⁹ est formād⁹ sonus vt redat⁹ armonie. ¶ Discreuit vtraz̄ qui dixit Exerce studiū q̄suis p̄ceperis artē. Quali se exercitio p̄babile est mariā occupasse nutritiōe p̄uez̄ iesum. vocaliter etiā p̄cinendo instar angeloz̄ canētū. Blia in altissimis deo. Et hoc vel ad pueri releuatōez̄ mānabilis dormituri. vel ad deuotiōem simul et p̄solatōz̄ tpe p̄grinatōis sue. psallēdo nūc Magnificat. tūc Benedict⁹. vel Hūnedi mittis. v̄l alia cantica syon. cū psalmis q̄s de filio suo nouerat p̄pheticē p̄positos audiente crebro cū religiosa pietate sp̄so suo virginali Ioseph. vbi et pueniebāt angeli cōiuncti psallentib⁹ in medio iuuenularū tympanistriaz̄. Et ibi puer iesus beniamin adolesecit⁹ in mentis excessu. Quas h̄ lo. co poetaz̄ musas p̄tuleris s; bo sapiētē / qd̄ est fons vite. nō equi voluētis pede p̄ductus in p̄naso mōte. sed emanās a throno dei cristallo similis a mōtib⁹ eternis. quem fontē ambiūt p̄ musis nouē ordies angeloz̄ r̄. q̄ nō cessant vna voce laudare. benedicere. glorificare viuētē in secula. nō palladē fabulosam. sed sapiētā dei verā. Verū p̄ gamus ad reliqua. ¶ Gāma mysticū pl⁹ cōfert in cāticordo seu cāticordis spiritualib⁹ q̄s manuale gāma in cātico sensibili oris v̄l instrumenti musicalis. Hoc est p̄fecto notandū valde mysteriū qd̄ elicit ex p̄missis i assignatōe distinctōis cāticordi a cātico oris. quoniā primū libez̄ est elicitine. nō secundū. Lōcurrūt in primo volūtas homis p̄ agente simul et patiēte et medio nū aliqd̄ ē q̄ libez̄ velle suū. Potest igit dū vult r̄ q̄n. **ff. 5**

Tractatus secundus

do vult psallere in se iuxta exemplar quod in
 spererit in gāma nostro nūc p̄cedo per. a
 gaudiū. p. e. spem. nūc per. i. passionē. aut
 si voluerit fiat in se. o. timor. vel. v. dolor q̄
 uis. Puto quisquis hoc sapiēter nec min⁹
 humiliter attēderit cognoscat fructuosus es
 se gāma nostz. Fructuosus dixerim⁹ vt no
 uella corda in christo dū aduenerit tempus
 amantiū iuxta parabolā Ezechielis. dum
 euaserint in etatem illā in qua sue sint liber
 tatis. p. libito volūtaris vt amēt et cantent.
 Sciant paulatim cōponere cātica amato
 ria castissimi cordis. vt addiscant hymnis
 iā cōpositis suos affectus cōsonare. quem
 admodū nouerat beata illa ania marie fre
 quētādo dulcia cātica canticorū q̄ dicuntur
 dragma vel dragmata v̄l dragmatica. vbi
 sez sit amantiū mutua nō ex p̄ssis noībz p
 prijs allocutio. Inchoāte dilecta et dilecto
 respōdēte. Itaqz vox oris vox iocūda vox
 decora qū laudi p̄canora pura ē vox cordū

L Gāma mysticū potest ad p̄sonātiās mu
 sicales: que vulgariter appellantur tercia. q̄n
 ta. octaua defuere. similiter et ad tonos seu
 neumata. Posset h̄ intuitu p̄mo videri cō
 trariū p̄dictis de distinctōe canticorū di a cā
 tico oris. quoniā fit introsus canticorū.
 nec p̄cipiat cū eo alien⁹. nec cōsequens ip
 si cōsonant p̄ diatesseron aut diapēte aut di
 apason. Quoniā insup aduersari videt il
 lud philosophicū. q̄ impossibile est intelle
 ctū simul plura intelligere. Similit̄ igitur
 nec canere seu notulare deniqz nō dū appa
 ret ars tradita de tonis affectōnū que ad
 modū de vocalibz neumis inuenit. Diffi
 cilia ista nec vsitata fatemur. sed non nihil
 nos speram⁹ eē dicturos. Legit̄ bt̄us Ig
 naciū vir tot⁹ ignei cordis et philocaptus
 in christū voces angelicas audisse sup̄ mō
 tem vnū q̄ p̄missis antiphonis cōsequēter
 intonabāt hymnos. que admodū deduxit
 ad eccliam suā celebrādā. Si voluerit igi
 tur aliq̄s cātare i corde suo. exemplo anne
 et apostoli: et pl̄imorūz/ cur nō poterit sibi
 cōponere neumata iuxta variā psalmoz et
 affectū qualitātē? Hoc aut̄ vocabulū neu
 ma/ cur ad signandū sp̄ritūsanctū tractū
 est nō satis inuenio nisi q̄ sp̄rit⁹ dñi conti
 net omnia. et sciētiā habz vocis. quod p
 sp̄icū fuit in apl̄is. Significat autē neu
 ma cōbinatōnē vocū vel notulaz ordina
 tam. Porro sicut adolecētuli disciplinan
 tur p̄mitus vt notulas et voces cāticī oris

sciant noiare digitis iuncturisqz iūgere. sci
 ant postmodū dum nūc vnō alio mo
 do cantādo cōbinare. Deinde l̄ram notul
 applicant. tandē generatur in eis ars cātā
 di sine numeratōe cuiuslibet notule. Impe
 dirent enim. que si p̄fecta est dicere philoso
 pho nō d̄liberat. Non aliter q̄nto fuerit ali
 quis in meditando vitates salubres habi
 lior/ in canēdis affectōibz ordinatis agilior.
 tanto fit (ceteris paribz) ad canticorū p̄m
 prior. adeo q̄ vocales q̄nqz poterit in q̄libz
 verbo reptas/ ad meditatōem reducere euz
 affectu. Sed quia nō omniū est hec exer
 citatio/ poterit saltem vnusq̄sqz dum sense
 rit euagationē sue mētis extra l̄ram vel sen
 sum ei⁹ redire p̄tinus ad cor. et dicere velut
 p̄ interiectōes et suspiriū v̄l gemitū. Q̄ pro
 timore. U. p̄ dolore. I. p̄ miseratōe. E. p̄
 spe. A. p̄ sp̄ualit̄ leticia repanda in se. Dice
 mus hic vnū p̄ vagis et p̄fugis in cantibz
 ecclie. quod piū valde nec obliuioi traden
 dum ingrate. Hec siq̄dem q̄stulibet oberra
 uerit in cogitatioibz etiā criminalibz si red
 ens hoc mō ad cor ingemuerit dicēs. Pe
 nitet me. Reddit cōtinuo virtus efficax et
 viuax suo cātico nedū interiori sed vocali.
 q̄uis ex priorifuerit origine culpabile. Hi
 bil enī phibet diuersorū eundē actū extero
 rez naturalit̄ fieri/ nūc bonū nūc malū mo
 raliter. Hinc Ambrosius monet i hymno
 Flāmescat igne charitas accēdat ardor/ p
 rimus. quoniā si charitas affit. nō erit iam
 velut es sonans aut cymbalum r̄nniens.

Gāma mysticū phās est multiplicare fm
 frasim. h̄ est eleuatiō nē et dep̄ssiōe sub di
 ctis quinqz vocalibz. et ampli⁹ q̄s multipli
 cetur gāma vetus sub sex notis v̄l vocibz
 Exemplū fuit in spiritibz christi et marie. q̄
 voces affectū eleuauerūt vsqz ad clamorē
 altissimū. et ad humiliatiōnē inattingibilē
 deduxerūt. Sic de beatis spiritibz dicit p
 sa. Mirant̄ hic eleuatio. et deficiūt hic om
 nimoda dep̄ssiō. Nō est igit̄ necessaria ml
 tiplicatio frasim q̄nqz vocaliū in gāma nro
 Nō si quis multiplicatōem figurari vellet
 poterit hoc vel p̄ additōem punctoz in sur
 sum. vel dep̄ssiōnē in deorsum/ aut certe per
 lineas quinqz vel sex istud ostēdere vel in li
 bris v̄l musicis instrumentis exemplum.
Gāma nouum multiplicat̄ fm thesīm/ p
 ductōem sez et breuiatiōnē p̄ pausas insup
 et diapsalmata. Ratio silis est ad p̄cedentē
 significatiōnē quā vocales recipiēt. fm q̄

anterior: fiet punctuatio plus aut minus
 Hoc aut facere non est omnium sed cōteplati
 uoz et meditatiuoz. q̄ p̄ cōsuetudie exerci
 taros sensus habēt. Uex attendēdū ē illō
 p̄hi. Fabricādo fabri sum⁹. Ita de cātico.
 Spectaculū istud gr̄issimum cernere erat
 apud deū et marie spiritū. Quāta putas i
 tercissione uocis cordis/quantis cū inēual
 lis nūc celerioribz nūc tardioribz cātar dile
 cta de dilecto. Dillectus inq̄t me⁹ mibi. O
 quor dedit intelligi uoces frangēs repmēs
 et secū multa uolucans p̄uissq̄ subiūgeret
 Et ego illi. q̄ Gāma mysticū cātico: di reci
 pit cōsonantias intelligibiles a spū cantā
 te in ordie ad exteriora cātica v̄l cordis vel
 oris vel opis. Teneam⁹ in p̄mis certū de
 maria/ q̄ canticū libez mentis deriuabat p̄
 imperiū in organū cordis carnis. Proba
 bile est insup imo certū ex euāgelio q̄ ceci
 nit cātico oris dū p̄sonās iubilatōni eliza
 beth et sue uoci clamose et magne. Strā que
 credidisti. Latavit os ut caneret secū. Ha
 gnificat aīa mea dñz. Quid si addiderim⁹
 cōsonantiā pueri iesu/ si ioseph p̄ginal spō
 si. imo melodias spūs angelici/ q̄liter p̄ces
 sum ē marie magdalene/ qualiter Ignacio.
 qualiter Vincentio. et ita d̄ pl̄imis audire
 Quibz pbabile est illō euenisse p̄sonādo si
 bi. In p̄spectu āgeloꝝ psallā tibi. Audi qd
 agnes de agno suo philocapta gl̄iaf. Qui⁹
 inq̄t organa mibi modulātibz uocib⁹ can
 tant. Non tibi p̄suasum est marīā dū fuit
 prima mori/ cigneū aliq̄d suauissimū in
 sua resolutōe cātasē. Sic de x̄po dicit ps.
 Ascēdit deus in iubilatōe. et dñs i uoce tu
 be. Falloꝝ si nō addere phas habem⁹ ad cō
 sonantiā marie carmina oīm celestiuꝝ terre
 striū et isernoz. Qualiter ecclia hymnizat
 dices. Aurora lucis rutilat. celū laudibz in
 tonat. mūdus exultās iubilat. gemēs infer
 nus ululat. Qd si mirabilie aliq̄s posse stri
 dores inferni. fetus ululat⁹ et ve/ p̄cinere
 celo et sanctis ei⁹. Attēdat q̄ pacto fit ut le
 tet iustus cū uiderit uindictā. Quo pacto
 rursus p̄t homo etiā uiator: repare uidelicz
 carmen q̄ntūcūq̄ dissonū pus p̄ obstrepē
 tem malā uoluntatē/ dū tradit se ad penitē
 tem affectū. ut q̄ pus erat sub tenore dānā
 tis iusticie/ nūc fiat sub molli cātu p̄patien
 tis et indulgentis misericordie. Expectet tamē
 quisq̄s est hmōi lamentatōes et ue canēdas
 sibi esse. quoniā mādauit dñs in nocte cul
 pe v̄l pene cāticū ei⁹. Dissonāt uenialia pl̄i

ma/ sed ip̄m carmen nō obrūpūt. Resarti
 unt potius assiduis suspirijs ingemiscēdo
 nūc p. v. nūc p. o. nūc p. i. sperando deniq̄
 vel gaudendo p. e. a. Attēro nō op⁹ est hic
 et nūc carmia veteris homis uenudati sub
 pctō uocē habētis obtusam et raurā v̄l pe
 ne nullā recordari. q̄uis mutua comparō
 ne n̄m canticordū cū gāma suo suau⁹ ap
 pareret. q̄uis p̄trea redderet credibili⁹ aīa
 li homini q̄cqd spūalis affirmat de cātic⁹
 p̄p̄rijs / suisq̄ iocūditatibz p̄tuosis. ut si fi
 eret cōpatio philocapti fatui/ cū casto phi
 locapto in celesti amore. ebr̄ij carnalit̄ cum
 ebr̄io sobrie spūalē/ zelantis seu zelotipi pra
 uiter a zelo bono fm sciam. Et ita de silibz
 ¶ Fiebat obiectio sup̄ius q̄ mens nō p̄t in
 telligere nec exinde cantare simul plura. sed
 apud phos cōquisitio remaneat. Certū no
 bis est aīam marie et multo ampli⁹ christi/
 btōs quoq̄ spūs tā in uerbo q̄s in p̄ho ge
 nere/ tot simul intueri/ tot simul obiect⁹ affi
 ci q̄ nō est numeri⁹. Uidit Benedic⁹ qua
 si sub yno solis radio mūdū collectū. Col
 ligit Anselm⁹ et gaudioꝝ reflexiōibz gau
 diū in quolibz infinitū q̄ nō cape sed itra
 redicit. Uidet ocul⁹ athomos innumera
 biles radiāte sole. et partē totā hemispherij
 circūgiratōe facillima cernit. Porro qd au
 ris in iocūdo murmurari ui. qd in tremo
 ribz cordaz v̄l cymbaloꝝ infinitis ualeat
 p̄cipe cognoscimus. Si q̄dem son⁹ om̄is
 minutias fm p̄portōem habet infinitas. si
 cur et om̄e cōtinuū in semp diuisibilia seca
 bile p̄stat esse. Et impli⁹ in tonis sensibilibus
 uidere est sup̄ vnū tempus posse fieri p̄bu
 la seu floretos v̄l flosculos p̄ minutias no
 tularz/ quādoq̄ q̄ttuor/ quādoq̄ sex. Sūt
 q̄ p̄cipatōem ad octo deducūt. i. u. tra vo
 cis mollicie ductibile. Quāto facultas tal
 amplior esse in canticordo mentis cēsenda
 est. ¶ Exemplificem⁹ in. a. gaudio. et i. v. do
 lore. et singulū hoz ad denariū facili dedu
 ctōe flectamus. et ita de alijs tribz fiet p̄spi
 cū. Ecce gaudeo p̄mo q̄ sancte gaudeo.
 Secūdo quia nō male gaudeo. Tercō q̄
 sancte spero. Quarto quia non male spero.
 Quinto q̄ bene misereor. Sexto q̄ n̄ ma
 le misereor. Septimo itez gaudeo q̄ scē
 timeo. Octauo q̄ nō male timeo. Nonno q̄
 rite doleo. ut i penitētia. Decimo q̄ nō ma
 le doleo. ut d̄ seclī tristitia. ¶ Rursus idē api
 am⁹ i. v. dolore q̄si uiceuersa. Ecce doleo. p̄
 mo q̄ male doleo. sedo q̄ nō hū doleo. ter

Tractatus secundus

cio quia male timeo. quarto quia non bene timeo. quinto quia male misereor. sexto quia non bene misereor. septimo quia non bene spero. octavo quia male spero ut in vanis. nono quia male gaudeo si erit quod exultat in rebus pessimis. Decimo quia non sancte gaudeo de diuinis. Possentur proferuntur ad hanc multitudinem ostendere quod non est psalmus. non versus psalmi. non versus. non denique syllaba ad quam et secundum quam non possint ratione ad vocalem suam. fit. a. fit. e. fit. i. fit. o. fit. v. voces spirituales qualeslibet et quotlibet depromere. Sic maria in suo magnificat per omnes voces musicales/agili voce concurrunt. sic in alphabeto. sic in Pater noster. sic in suo Ave maria. sic in Credo fuit. ea vivente propositum. sic in Benedictus. sic in Ave dimittis. Quid conor per singula cum in quibus hymno dicam amplius in quolibet verbo suo. per omnem vocalem per se vel primis continere phas habebat. Irrideat nunc calidus si potest si audeat gamma mysticum. imo vero non iam irrideat: non reiciat. non conspuat. quia si sapiens est ipse audies sapientior erit. si insipiens poterit ad sapientiam venire salutare pariter laudis. et si vacet ut videat. si descat ut audiat. si oret ut sapiat. si mereatur per ordinem. tamen agnoscere quod psalmus iste sonet. **B**onus populus qui scit iubilatores. **H**anc mysticum per exponi vel ampliari per nomina quibus passionum quasi totidem vocum. licet in connotatione verba seu verba deficiant. Et primo species omnis transientis et fortitudinis que sunt in concupiscibili et irascibili mediant inter passionem utriusque viciosas. Sed discurrant per singulas voces. **E**cce reducunt ad a. delectatio quasi quidam delectatio. quoniam ut lac se infundit dum meditatio premit. affectio fugit Leticia quasi laticia. quia dilatat. voluptas quasi volubilitas. nunc hac nunc illac circa rem dilectam apprehensam. Jocunditas quia per vocat ad iocum qui facilis est nec laborat. Dilatitas quia se foris facietem explicat maxime per oculos in honore leto. Alacritas que est vigor utendi se et suis officiis expedite. Liquefactio que se propriis terminis non continet plus quam aer aut aqua. sed labit in rem amatam. Defectio que non subsistit in sua virtute conatu vel operatione sed cadit in rem dilectam sic liquefactio. Ebrietas que non videtur esse sui composita per amorem magnitudine. Satietas tamen que non excludit desiderium sed fastidium ut ibi fruuntur nec fastidiunt quod frui magis sicut. Fruitio que est inebrietas in re amata pro se cum delectatione. Transformatio non per substantiam sed assimilatiorem que

literationem in amore vivo. exultatio. tripudium. iubilatio. plausus. saltatio. gratulatio. vox laudis. **R**educunt ad e. spem que non accipit hic. put est virtus theologica: sed generaliter per desiderio boni futuri. tendentia. expectatio. esuries. sitis. ardor. audacia bona. ira bona. iustus bonus. anhelatio. emulatio bona. suspirium. concupiscentia. **R**educunt ad i. passionem misericordiam. misericordia. pietas. mititas. mansuetudo. benignitas. liberalitas. munificencia. elemosyna. id est affectus misericordiam. tamen in spiritualibus que in corporalibus incommodis **R**educunt ad o. timore fuga. despectus bona. segnitias bona. stupor bonus. admiratio erubescencia bona. concupiscentia bona. horror. agonia. trepidatio. formido. abominatio peccati. nausea voluptatis male. fastidium bonum. tedium bonum vite huius. timor reverentialis que est quidam resilitio in propriam puritatem ex consideratione superioris maiestatis. aut est resilitio formidabilis ad proprium adiutorem cum consideratio vigentis necessitatis. **R**educunt ad v. tristitia. contritio. dolor. odium bonum. detestatio. invidia bona. cruciatio. torquis. placentia seu plangor. lamentum. rugitus. gemitus. ululatus. languor. **P**ossentur omnes has quibus reformationis in aspectu crucis notare. et in x. lra. In christo quoque que fuit in mysterio redemptio quibus sicutis. Sed et in matre eius secundum evagelij tenore et notulas. **U**is audire canticorum marie in a. Magnificat anima mea dominum. **U**is in e. Ecce ancilla domini fiat michi secundum verbum tuum. **U**is in i. Unum non habet **U**is in o. Turbata est in voce angeli. et trimuit illo ire. **U**is nepe. Joseph spiritus sancti dubium quod sponsa maria timoris proors fuit **U**is in v. Ecce pater tuus et ego dolentes que rebam? te. **U**is rursus in i. simul omnia consonante. Erige cordis aures ad voces spiritus sui. dum proprium filium. dum dilectum oris sui viscerum quoque suorum et votorum / consensit crucifigi. per redemptionem nostram. dans nobis illas utique cum gaudio et exultatione. que summam superabat carnis angustiam. Alioquin quod impleisset quod dicitur. Dilare datorum diligit deus. Desiderium rursus quod habuerat cum filio nos per crucem redimi dum implebat. Nonne quod delectabar. Nunquid non preterea crediderim? ea congratulasse saluti latronis / cum audivim a filio Hodie mecum eris in paradiso. **L**u oravit in super filium per preceantibus. Pater dimittite illi quia nesciunt quid faciunt **U**ideret super fluvium si christi canticum per has quibus voces precipue

p molle cantū misericordie quo nil hoībꝫ ac
ceptabili⁹ esse debz / velle intināre. ¶ Erhi
lare ēce ad hec et spera tu q̄ perieras miserā
de homo. Quid vltra negare tibi mater mi
ficordie poterit / si ppriū p̄filiūz p̄sensit
offerri tante miserie? Quid cōcedet b̄nfica
ta in celis / que talia dabat in terris afflictā?
Perdidit miserā nūqd et misericordiā. p̄di
dit passiōē / sed nunqd p̄passiōēz? Perdi
dit p̄fecto cōpassiōē afflictuam / s; retinet
cōpassiōē electiā atq; succursiā. ¶ Red
dam⁹ ei vicissitudinē. q̄lter hoc inq̄es si
er. Aptemus ei iugiter voces cāticorū di no
stri p̄ vba cāticorū di sui vni verbo euāge
lij. Cōcordemus pariter voci p̄silij voces
voluntatis n̄re. quodcūq; dixerit vob in
q̄t facite. Sed h̄ qdēcūq; facere scis oīno n̄
posse nos o beata nisi dicens fili⁹ tu⁹ dede
rit voci sue vocē p̄tutis. In cui⁹ vbo laxā
tes opatōis r̄hete ⁊ simul op̄ferente p̄ple
amus iussu tuū. qdēcūq; dixerit vob faci
te. ¶ Et uero pausandū est tandē aliq̄n. ver
boq; n̄ro finis dandus est. Nec ignoram⁹
futuros esse nōnullos q̄b; aptior videb̄t
q̄dam simplicitas vni⁹ v̄l paucorū affectu
um p̄ sua exercitatiōē. que ad modū simpli
cib; rusticanis pl⁹ placet aliq̄n tympanuz
gallice tabour omeruedon. ⁊ fistula repetet
assidue idē. quoniā aures ad subriles armo
nias nō habent idoneas. Habem⁹ in col
larōib; patz de reductōne oīm affectuū ad
hec verba. De in adiutorij meū intende.
dñe ad adiuuandū me festina. Edidimus
nup̄ monocordū sup̄ orōnem dñicam / sub
vna amoris corda. Debinc psalterij deca
cordū / sup̄ vna cātūmodo / fm̄ vna p̄side
ratiōem aut sup̄ trib; fm̄ alterā aut deniq;
sup̄ decē p̄formiter ad legis decem verba.
Alijs p̄o delectabili⁹ est alternis vti cū na
tura p̄ sua mutabilitate in mutatōe d̄lecte
tur. ¶ Demū gāma nostz sub q̄nq; verbis
q̄ volebat ap̄ls loq̄ sensu suo / poterit oībus
accōmodū fieri rudib; et peritis. multino
lis et pauca q̄rentib; / sint pueri / sint senes.
sint puelle vel p̄gines. maxime q̄ diuis mā
cipant psalmodijs. pl⁹ enī valet hoc loco
pia deuotio / q̄s eruditio lr̄ata. pl⁹ penitens
affectus q̄s vestigans intellect⁹. put i opu
sculis et industrijs de theologia mystica i
uenerimus anno r̄assel. Tantūmodo discat
discipul⁹ christianus reducere se ad se / vt
precurrat p̄or i domū suā ⁊ illic ludat. cō
ceptōes suas agat. Non in delictis ait sa

piens. nec in verbo sup̄bo qd̄ p̄sus aduer
sum est vbo dei. ¶ Sup̄sunt ad extremum
mlta sup̄ auditu melodiosissimo verbo dī
que nostz gāma nouū ornaret. vt q̄s audi
tor. q̄s cantor. q̄s exauditor idone⁹ vbi de
omni genere musicoz in psalmis memora
tor. cātu. pulsu. flatu. mēte. spiritu. p̄raxis
addēda est ad gamma nostz. De cāticis in
sup̄ exultatōis et lamentatōis p̄maris q̄
les sunt in dialectica et rhetorica loci / ad tri
plicē inuestigatōem historicā videlicet p̄hi
sicā et theologicā / latius optet cāticorū oīm
originē naturāq; venari. Elegia deniq; ca
sta versib; imparib; castos cātabit amores
Sed tanta sunt ad p̄sens dicta satis. con
cordante nostro p̄cōtore / q̄ ait. Beati q̄ au
diūt v̄bū dei et custodiūt illō In cui⁹ fidu
cia vbi / vacans p̄ vacantib; cāticorū di ver
bum feci.

Tercijū opusculum 3

lumen aliud colligit i se tho
mos tres pl⁹ fm̄ modos tra
ditōis varios / q̄s pro diuersi
tate materie. ¶ Primus thom⁹
concliat et sequi facit faceram
elegiā cantatricē amorū domine theologie
quasi lyricum et odarū carmen. ¶ Secun
dus thomus alter secundus habz canones
seu regula samphorismos v̄l maximas aut
theoreumata de canticis per notulas q̄nq;
ginta. ¶ Tercius thomus alter tercius ver
bū solatiū multiplex in sedirigit per parti
culas quiguaginta. Et ita iuncti simul hī
duo thomi / centilogiū cōstituit.

Carmen super reco

gitatōne mortis.

Erne q̄s es. quid agis / morer⁹ die /
duc cor in aka.

Cor cruce p̄pugāt spes timor ardor amās
Lātica saltū / lamentū / plāctūq; frequenta
Jungito iocundū psalterij cythare
Lōcine sic olor tua dū mors imiet / o mors
Dortua morte iesu. sis mihi porta poli
Tpus adest aia q̄ spōsa cubile beatū
Spōsi conscendas federe p̄petuo
Ergo cātet hymē / mēs / os / cor / lingua vi
Plande / sali corā / te iubil⁹ rapiat (gorq;
Te tñ et tua fle / tua sit spes vnica christi
Passio / sit meritum gratia sola tuum